

„Tragikus, botrányos mindaz, amit – az egyébként is használhatatlan – médiatörvény következtelen, értelmetlen végrehajtása eredményez!”

Victor Máté ismét a Magyar Zenei Tanács élén

Először tizenhárom évvel ezelőtt, 1993-ban választották meg erre a posztra, de akkor, mire letelt a három esztendő, úgy érezte, beleroppan a rengeteg teendőbe, az időnkénti szélmalomharcokba. Ezért Victor Máté nem is jelöltette magát újra, bár az eltelt években is figyelemmel kísérte a szervezet munkáját. Mostanra azonban úgy érzi, tapasztaltabb, megértőbb lett, s mivel már több szabad idő felett is gazdálkodik, úgy döntött, vállalja a jelölést. Az Erkel Ferenc-díjas zeneszerzőt, muzsikust, zenei rendezőt és szerkesztőt, a Zenész KÖR ügyvezetőjét 2006. május 18-án, a Magyar Zenei Tanács XXII. közgyűlésén választották meg ismét három esztendőre a szervezet elnökének.

– Pedig talán most még nehezebb a zenei szakma helyzete, mint tíz évvel ezelőtt...

– Én inkább azt mondanám, most mások a problémák, mint a 90-es évek elején. Az akkori esztendők egyébként roppant izgalmasak voltak, hiszen egy új társadalmi szerkezetben kellett nekünk, muzsikuskoknak, megkeresni a helyünket. Az átalakulások minden szakmát érintettek, s rengeteg dolog dőlt el hosszú távra...

– Most, újonnan kinevezett elnökként, melyek lesznek az első teendői?

– Már részt vettem egy művész szervezetek közti megbeszélésen, amelyen szóba került a művész-státusz, a művész-törvény kérdése. Nagyon sokat segítene, ha ebben az ügyben történne végre már némi előrelépés... S engem borzasztóan zavar az is, hogy a művészeti élet támogatása nincs törvényileg szabályozva, hanem mindig, minden attól függ, ki van éppen döntési pozícióban, és kinek milyen az érdeklődési köre. Eközben az együttesek ma is a legnagyobb részt állami támogatásból élnek, s költségvetésük elenyésző százaléka származik csak szponzor-pénzekből. Törvényi szabályozással, állami akarattal úgy vélem, jobban lehetne a magántóktét is arra inspirálni, vállaljon sokkal nagyobb szerepet a mecenatúrában... Maga a Zenei Tanács is azért született, hogy a demokrácia ne csak mindig újabb négy és négy évre szóljon, s a szakmai szervezettel folytatott egyeztetés, párbeszéd folyamatos legyen. Hiszen a demokrácia lényege éppen az, hogy a döntés az érintettekhez minél közelebb történik.

A rendszerváltást követően a zenésztársadalom felkészült az új működési modellre, az állandó párbeszédre. Sajnos, ezt azonban ez elmúlt években ritkán használták ki. Úgy tűnik, a politikai vezetés nem szívesen adja ki a kezéből a döntést... Pedig a Zenei Tanács igazán rengeteget segíthetne abban, hogy bármilyen döntés, pénzelosztás kapcsán először a szakmán belül kerüljön sor az egyeztetésre. Ráadásul a mi szerveztünk 44 egyesületi, 11 társult és 11 rendkívüli egyéni tagot tömörít, a hangszerészekről kezdve a hanglemezzkiadókig, az egyházzeneészekről egészen a népzeneészekig valóban az egész zenész társadalmat képviseljük. A zenészek pedig tudják, hogy tágabb körben, hosszabb távon igenis egymásra vannak utalva, s az értékrenddel, az egyes intézmények, együttesek teljesítményével is teljesen tisztában vannak. Szeretném, ha a jövőben a szervezetünket valóban bevonnák az érdemi döntésekbe!

– Mi a véleménye a napjainkra egyre aggasztóbb méreteket öltő közönség-fogyásról, és -előregedésről?

– A Zenei Tanács nemrégiben készített egy felmérést a fiatalok zenehallgatási szokásairól. A napokban próbálom magam is átrágni magam ezen az anyagon, ami egyelőre még csak számokból áll, és mielőbb szükség lesz arra, hogy az adatokat feldolgozzuk, s programpontokká alakítsuk. Ennek kapcsán nagyon szeretnék később vitasorozatot is indítani arról, hogy hol tartunk most, hogyan tovább, és mibe kapaszkodhatnánk a jövőben. Ezeket az eszmecseréket egyébként ősztől rend-

szeressé akarom tenni, ezzel is át kívánom kissé alakítani a Magyar Zenei Tanács működését. Lényegesnek tartom, hogy a szervezet a jövőben műhelyként működjön, s az ilyen jellegű viták rendszeressé váljanak. Így ugyanis lenne végre alkalom arra, hogy a különböző gondokat, problémákat megbeszéljük, kitérgyaljuk egymás között. Ezt a folyamatos, belső szakmai párbeszédet nagyon hiányoltam eddig.

– Mint egy „ernyőszervezet” vezetője, mennyire kíván a tagszervezetek véleményére támaszkodni? Vagy inkább önálló elképzelései, saját programja képezi majd a munkája alapját?

– Mindenképpen a tagszervezetek szószólója kívánok lenni, olyannyira, hogy a következő hetekben, hónapokban konzultálni akarok mindegyikkel, és meg akarom ismerni az őket foglalkoztató problémákat. Szeretnék minél alaposabban, minél szélesebb körben tájékozódni. A felmerült gondokról pedig ősztől rendezünk majd vitákat, s ezeken természetesen magam is részt veszek. S talán nekem is lesznek olyan gondolataim, észrevételeim, amelyek másnak eszébe sem jutnak... De persze meggyőzhető vagyok. Attól ugyanis, hogy én vagyok az elnök, még nem gondolom azt, hogy mindenkinél okosabbá is váltam... Problémás pontokból, pedig biztosan akad majd bőven, hiszen a zene az egyik legnehezebb terület, szerencsére viszont muzsika nélkül nincs emberi lét.

– Az ének-zeneoktatás az utóbbi időben egyre jobban kiszorul az iskolákból. Ön szerint emiatt mennyire válik lényegessé,

hogyan több iskolás gyerekeknek szóló hangversenyt rendezzenek, és hogy változzanak a műsorszerkesztési elvek?

– Éppen a múltkor olvastam a német rádió egy kiadványát, amely arról szól, hogy a zenei ízlés húsz esztendő korra kialakul, ekkorra a gyerekek befejezik a zenei stílusok közötti tájékozódást, s ezért aztán a hatvanévesek is azt a muzsikát hallgatják, amelyet ifjúkorukban megszerettek. Ezért is nagyon lényeges, hogy a fiatalokkal meg tudjuk-e szeretetni az igényes muzsikát. Fontos hát, hogy a zenével való találkozásaik élményszerűek legyenek. Azt pedig az oktatás hibájának tartom, hogy elvontan, túlzott tudományos igénytelenséggel igyekszünk őket ebbe a zenei világba bevezetni.

– *S bár a Kodály-módszer igazán kiváló, lehet, hogy időnként ki kellene próbálni mást is, például lehetne az Orff-módszerrel is zenét tanítani...*

– Igen, s talán ez a módszer a mai gyerekek számára érdekes is lenne. Úgy vélem, a zenepedagógia is komoly változtatásokra szorul. A digitális technika megjelenésével a zenehallgatási szokások gyökeresen megváltoztak. Magának a muzsikának a szerepe az utóbbi harminc-nyolcvan esztendőben komoly átalakuláson ment át. Ezt azonban sajnos, nem követi a zeneoktatás...

– *De emellett az sem szerencsés, hogy az énekórák száma is egyre csökken, sőt lehet, hogy előbb-utóbb teljesen kikopik a tanrendből...*

– Nem biztos, hogy ezeket a foglalkozásokat éppen énekóráknak kellene nevezni, lehet, hogy művészetekkel való foglalkozásnak vagy érzelmi nevelésnek. S nem az óraszám növelésén, csökkentésén múlik feltétlenül minden. Ne hegyezzük ezt ki csak és kizárólag a zenére. S ne vegyük túlságosan komolyan. Néha ugyanis még én magam is fészengek, amikor egy zsöllyében, mereven ülve kell olyan jó ritmikus muzsikát hallgatnom, mint egy Bach-szvitet, amelyre legszívesebben mozognék, vagy akár táncra perdülnék. A zeneoktatásban meg kell találni a megfelelő hangnemet. Ezt egyébként éppen *Lukács-házi Győző* kollégám Bon-bon matinéi bizonyítják, ahol a kicsik óriási élvezettel merülnek el a muzsika világában. A gyerekek már csecsemő korában maga is gügyög, dallamokat talál ki, ritmikusan ismétél szövegeket. Alkotónak születik.

Victor Máté

1945-ben született Budapesten.

1959–63-ig a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolán tanult zeneszerzést Sugár Rezsőnél. 1963–68-ig a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola növendéke volt. Ezután három szemesztert a Varsói Zeneművészeti Főiskolán hallgatott Grazyna Bacewicz és Włodzimierz Kotonski mestereknél.

A Magyar Rádiónál 1970 óta dolgozik zenei rendezőként.

1971 és 76 között elsősorban rock- és popzenével foglalkozott. 1972-ig házi szerzője és aktív muzsikusa tagja volt a Non-Stop együttesnek, majd néhány évig szólístaként szerepelt. Írt színpadi, televíziós és filmzenéket.

1980-81-ben a Magyar Televízió Könnyűzenei Osztályát vezette. 1981–86 között a Magyar Rádió „Fiatalok Popzenei Műhelye” elnevezésű tehetségkutató rovatának lett a szerkesztője, zenei rendezője. 1985-ben Erkel-Díjat kapott. 1990-ben megszervezte a könnyű-, önkifejező- és rockzenészek szakmai szervezetét, a Zenész KÖR-t, melynek máig a vezetője.

1994-ben a Magyar Rádió Könnyűzenei Produkciós Szerkesztőségének vezetőjévé nevezték ki. 1996-tól ugyanitt vezető szerkesztőként dolgozik. Ugyanebben az évben zenei rendezőként eMeRTon díjat kapott. 1999-ben Fényes Szabolcs-díjjal tüntették ki. 2002-ben 2. fagott-concertojáért ismét – ezúttal zeneszerzői – eMeRTon-díjat kapott. 1999-től a Kőbányai Zenei Stúdióban klasszikus zenetörténetet és formatant tanít.

Hagyni kell őt játszani, s játékosan kell a muzsikát is megszerettetni vele. Ne várjuk el tőle, hogy úgy üljön végig koncerteket, mint a fegyelmezett felnőttek, akik egyébként sokszor ugyanúgy fészengenek, mint én. Inkább próbálja ki, hogy milyen megnyomni a klarinét billentyűjét. Adjunk neki feledhetetlen élményeket!

– *Ebből az aspektusból szemlélve mi a véleménye a zenei elitizmusról, a keveseknek szóló zenei irányzatokról?*

– Elit mindig lesz. S ezt egy közösségnek el kell tudni tartania. Azzal is egyetértek, hogy a rendkívüli teljesítményeket rendkívülien kell honorálni. Arra azonban nagyon vigyázni kell, hogy ne az elit legyen kikiáltva „a művészetnek”, s ne nézze le arisztokratikusan a többieket. Szerénynek kellene lennie, s tisztában kellene lennie azzal, hogy a többiek tartják el. Mert bár igaz, hogy a jéghegy csúcsa van a víz fölött, attól azonban még az egész hegynek csupán elenyészően kicsi része marad... A zenésztársadalmon belül egyébként pontosan tudja mindenki, hogy ki mennyit ér. Csak néha ezt a szakmai rangsort nehéz kifelé is érvényesíteni.

– *Mi a véleménye a zenekari támogatási rendszerről, azon belül is az egyes együttesek állami kiemeléséről?*

– Sajnos, csak a tíz évvel ezelőtti rendszerről rendelkezem pontos ismeretekkel,

a jelenlegi helyzetről még tájékozódnom kell, s utána tudok bármit mondani. Már csak amiatt is, mert ez a rendszer évről-évre változik.

– *Mi a véleménye a Magyar Rádió Zenei együtteseinek folyamatos ellehetetlenítéséről?*

– Magával a Magyar Rádióval a helyzettel vagyok nagyon elégedetlen. Tragikus, botrányos mindaz, amit – az egyébként is használhatatlan – médiatörvény következtelen, értelmetlen végrehajtása eredményez. A legrosszabb megoldás született. A magyar közszolgálati intézmények kénytelenek piaci viszonyok között működni. Ez tipikusan a fából vaskarika. A Magyar Rádióban megszűnt a hihetetlen értéket képviselő műhelymunka, mert magukat a műhelyeket is gyakorlatilag felszámolták. A közszolgálatnak többek között éppen azokat az igényes rétegzenekeket lenne feladata bemutatni, amelyek a piacon nem tudnak megjelenni, de ettől függetlenül értéket képviselnek. Emellett a Rádióval közvetítő funkciója lenne, s országszerte hallhatóvá kellene tennie a zenei élet eseményeit. Eközben pedig már stúdiófelvételek is alig-alig születnek. Az erre fordítható összeg ugyanis jelenleg a 10 évvel ezelőttnél csupán a töredéke... Ennek következményeit természetesen megsínyli a zenekar is. Hát jó lenne ezen is változtatni...

R. Zs.